

5533
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΕΓΚΩΜΙΑ ΤΕΣΣΑΡΑ

ΩΝ ΤΑ ΤΡΙΑ

ΕΙΣ ΔΕΣΠΟΤΙΚΑΣ ΕΟΡΤΑΣ

ΕΚΦΩΝΟΥΜΕΝΑ ΕΠ' ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ:

ΥΠΟ

ΠΑΙΔΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΧΑΡΙΣ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ

Υπό Γ. Σ.

* Εκ λόγων υμνίων και θηλαζόντων
καταρτίσθη αίνων (Ψαλμ. η'. 3).

* Ο υἱὸς Ἰησοῦ εἶπεν, Ἄρτε τὰ παι-
δια, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἵνα ἔλθωσιν πρὸς με-
τέν γὰρ τοιοῦτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν (Ματθ. ιθ'. 14).

Ἰδὲ τοῦ Ἀποστολικοῦ Ὑπουργείου
τῆς Παιδείας, ἐπ' Ἀριθμ. Γ. καὶ ἡμερομ. 12 Μαρτίου 312 (1896).

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ:
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ὁ ΤΥΠΟΣ,
1896.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

- Α'. Ἐγκώμιον εἰς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνταχθὲν τῷ ζωζβ'.
- Β'. Ἐγκώμιον εἰς τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν αὐτοῦ, τῷ ζωζβ'.
- Γ'. Εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν τοῦ Κυρίου, τῷ ζωπβ'.
- Δ'. Εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ ζωζα'.
-

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὰ προκείμενα ἐγκώμια εἰς Δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὸν θεῖον Πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν τοῦ Κυρίου Ἰωάννην συνετάχθησαν κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Πανιερότητος τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης κυρίου Βασιλείου, ἵνα ἐκφωνῶνται ἐπ' Ἐκκλησίας ὑπὸ νεαρῶν παιδῶν ἐν ταῖς ὠρισμέναις ἑορταῖς. Τοῦτο δὲ καὶ εὐχαρίστως βλέπομεν γινόμενον ἐκάστοτε ἐν Σμύρῃ φιλοτιμουμένων τῶν σπουδαζόντων παιδῶν τὶς πρῶτος νὰ ἐκστηθίσῃ καὶ ἐκφωνήσῃ ἐγκώμιον ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐγκωμιαζομένης καὶ προσεγγιζούσης ἑορτῆς. Ἡ διέγερσις τοιαύτης φιλοτιμίας ἐν ταῖς νεαραῖς καὶ ἀθώαις καρδίαις τῶν παιδῶν προδήλως ἀναπτύσσει τὴν πρὸς τὰ θεῖα εὐλάβειαν καὶ τὰ εὐσεβῆ αἰσθήματα, ἅπερ ἐμφυτευόμενα οὕτως ἐξ ἀπαλῶν, ὡς εἶπεν, ὀνύχων τὰ μάλιστα συντελοῦσιν εἰς τὴν ἐπιδιωκομένην διὰ τῶν σχολείων θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τὴν τοσοῦτον ἀναγκαίαν παντὶ ἀνθρώπῳ διὰ νὰ γείνη μέλος τῆς κοινωνίας ὑγιᾶς καὶ πολίτης χρηστὸς καὶ σώφρων καὶ δίκαιος, πορευόμενος συμφώνως τῷ εὐαγγελικῷ νόμῳ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Πρὸς τοῦτο πᾶς τις τῶν εὐσεβῶν ὀφείλει νὰ συνεργῇ τὸ ἐφ' ἑαυτῷ παντὶ τρόπῳ, ἐκπληρῶν τὴν θεῖαν ἐκείνην παραγγελίαν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, λέγουσαν. «Εὐλαβεῖς ποι-

εἴτε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.» Ἰδίᾳ δὲ οἱ γονεῖς, οἱ καὶ ὑπεύθυνοι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εἰ μὴ μὴ παιδεύωσι τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸς πᾶν ἔργον εὐσεβὲς ἐκτρέφοντες «ἐν παιδείᾳ καὶ νοῦθεσίᾳ Κυρίου», κατὰ τὴν θεόπνευστον ἀποστολικὴν παραγγελίαν.

Ἐκ τῶν ἰδεῶν τούτων ὀρμώμενοι ἐκδίδομεν τὰ ἐγκώμια ταῦτα ἐν ἰδίῳ φυλλάδιῳ συλλέξαντες, καὶ ἔχομεν πᾶσαν πεποίθησιν ὅτι οἱ νεαροὶ παῖδες καὶ μαθηταὶ προνοία τῶν διδασκάλων αὐτῶν λίαν φιλοτίμως καὶ μετὰ ζήλου θεοφιλοῦς ἐν τῇ ἀθωότητι αὐτῶν θὰ προθυμοποιῶνται νὰ ἐξυμνώσῃ τὸν ἄνωθεν ἀοράτως εὐλογοῦντα καὶ ἀξιῶσῃ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν κοίναντα αὐτοὺς Κύριον τῆς δόξης, ἐκφωνοῦντες ἐπ' Ἐκκλησίας εἰς τὰς ὁρισμένας δεσποτικὰς ἑορτὰς τὰ ἐγκώμια ταῦτα, ἢ καὶ ἕτερα, τυχόν, κρείττονα ὑφ' ἑτέρων συντασσόμενα.

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 18 Μαρτίου 1896.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

Α'.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὴν κατὰ σάρκα γεννησὶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

« Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.»

(Ματθ. α' 23)

α'· Ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, πανιερώτατε δέσποτα καὶ λοιποὶ εὐσεβεῖς ἀκροαταί, εἶναι μεγάλα καὶ θαυμαστά. Θαυμαστός ὁ οὐρανός, θαυμαστὴ ἡ γῆ, θαυμαστός ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης· τὸ πᾶν τῆς ὀρατῆς φύσεως κινεῖ εἰς θαυμασμόν καὶ προτρέπει τὸν ἄνθρωπον ἵνα ἐξυμνῇ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἱεροψάλτου, λέγοντος. «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας»¹⁾. τὸ δὲ νῦν τελούμενον καταπλήττει μου τὸν νοῦν, καὶ ὑπερβαίνει πᾶσαν ἔννοιαν τὸ ξέγον καὶ παράδοξον τοῦ πράγματος. Θεὸς γίνεται ἄνθρωπος φορέσας τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν· τίς δὲν ἐκπλήττεται θαυμάζων τὴν ἄκραν τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητα; Ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Πατρὸς καὶ παντέλειος Θεὸς καταλιμπάνει τοὺς πατρικοὺς κόλπους καὶ σίκτεται βρέφος ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ παρθένου μητρὸς καὶ ἀπάτωρ· τίς δύναται νὰ κατανοήσῃ τὸ ὕψος καὶ τὸ βάθος τοῦ μυστηρίου; Ἄγγελοι ἐν οὐρανοῖς ἐξίστανται βλέποντες τὸν ἴδιον καὶ τοῦ παντός Δεσπότην καὶ δη-

1) Ψάλμ. 87. 20.

μιουργόν, τὸν ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον, εἰς δούλου μορφήν ταπεινωθέντα καὶ ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων σπαργανούμενον, καὶ ἀποροῦντες διὰ τὸ ἀκατάληπτον τοῦ θαύματος, καὶ ἐν τῷ ἐσπαργανωμένῳ ἐκείνῳ βρέφει ἀναγνωρίζοντες τὸν δημιουργὸν καὶ βασιλέα πάσης κτίσεως, τρέπονται εἰς δοξολογίαν τοῦ οὕτως εὐδοκήσαντος Θεοῦ, «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, λέγοντες, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» ¹⁾ καὶ οὕτω κηρύττουσι τὸ θαῦμα, θαῦμα ὄντως ἐξαισίον καὶ παράδοξον, διὰ τὸ ὅποιον εὐφραίνονται οἱ οὐρανοὶ σὺν τοῖς ἀγγέλοις, ἀγάλλεται ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις, ἀνασκιρτᾷ ἡ κτίσις ἅπασα ὁρατὴ καὶ ἀόρατος, ὅτι ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἵνα καταργηθῇ ἡ ἐξουσία τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους καὶ βασιλεύσῃ Χριστὸς ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον, ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν. «Ἴδοὺ γάρ, φησὶν, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος» ²⁾.

6'. Χαίρετε λοιπόν, λαοί, καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὁ γεννηθεὶς ἐν τῇ πενιχρᾷ φάτνῃ τῶν ἀλόγων ζώων αὐτὸς ἔστιν ὁ λυτρούμενος τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὸν κόσμον ἔλθον ἐκ τῆς ἀλογίας τῶν παθῶν, ἐκουσίως πτωχεύσας τὴν ἡμετέραν πτωχείαν. Αὐτὸς ἔστι τὸ εὐλογημένον σπέρμα τοῦ πατριάρχου Ἀβραάμ, εἰς τὸ ὅποιον ἐνευλογηθῆσονται πάντα τὰ ἔθνη. Εὐφραίνεσθωσαν τὰ πνεύματα τῶν προφητῶν ἀπάντων, ὅτι ἰδοὺ ὁ Κύριος ἐκπληροῖ καὶ λαμβάνουσι πέρας σήμερον τὰ ὅσα προεκήρυξαν περὶ τοῦ μέλλοντος λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἴδοὺ ἡ παρθένος Μαριάμ, ἡ προεκλεγθεῖσα ἐκ πασῶν

1) Λουκ. 6'. 13. — 2) Λούθ. 6'. 10.

τῶν γενεῶν διὰ τὴν ἀγιότητα αὐτῆς, συλλαβούσα ἐκ δυνάμεως τοῦ Ἰψίστου ἐπελεύσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, γεννᾷ ἀπειράνδρως τὸν προαιώνιον Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, καὶ Θεὸν ὁμοούσιον καὶ συναΐδιον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ γίνεται ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν ταπεινὸς ἄνθρωπος, ἵνα ἀνυψώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος τῆς εικόνας, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέπεσε διὰ τῆς παραβάσεως τῆς θείας ἐντολῆς, καὶ ἀναδείξῃ αὐτὸν Θεὸν κατὰ χάριν. Ἀγαλλιᾶσθω καὶ Δαβὶδ ὁ βασιλεὺς καὶ θεοπάτωρ κρούων τὴν κινύραν, ὅτι ἰδοὺ ἐκπληροῦται ἡ δοθεῖσα εἰς αὐτὸν ὑπόσχεσις παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ τίκτεται ἐν Βηθλεὲμ ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ὁ μέλλων αἰωνίως νὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ συνάξῃ ἅλα τὰ ἔθνη ὑπὸ μίαν βασιλείαν καὶ δεσποτείαν αἰώνιον ἐν δικαιοσύνῃ καὶ εἰρήνῃ.

γ'. Τοῦτον τὸν αἰώνιον βασιλέα καὶ σωτῆρα τοῦ κόσμου ποιμένες κατὰ πρῶτον εὐαγγελίζονται οὐρανόθεν δι' ἀγγέλου, καὶ ἰδόντες καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν εὐλαβῶς, δοξάζουσι τὸν Θεὸν καὶ προσφέρουσιν εὐχαριστηρίους αἶνους. Μάγοι εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἐξ ἀνατολῶν ἔρμώμενοι ἔρχονται εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ καὶ προσκύνησιν ὑπὸ λαμπροῦ ἀστέρος παραδόξως ὁδηγούμενοι, καὶ εὐρόντες αὐτὸν παιδίον ἄρτιγέννητον ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, πίπτουσι καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν εὐσεβῶς, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς προσφέρουσιν αὐτῷ δῶρα τίμια τῆς ὑπακοῆς καὶ πίστεως, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. Τοῦτον τὸν οὐράνιον βασιλέα ἀκούσαντες ὅτι γεννᾶται πάντες οἱ προσδοκῶντες αὐτὸν καὶ βεβαρημένοι ὑπὸ τὸν ζυγὸν καὶ τὴν τυραννίαν τοῦ σατανᾶ, μετὰ χαρᾶς ἀποδέχονται καὶ

προσκυνοῦσι τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑψίστου. Μένον Ἡρώδης ὁ βοσιλεύς ταράττεται ὑπὸ τοῦ φόβου μήπως στερηθῇ τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ βασιλείαν, καὶ μαινεται ζητῶν εἰς αὐτὰ τὰ σπάργανα νὰ φονεύσῃ τὸν τεχθέντα βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ καὶ δεσπότην πάσης κτίσεως· καὶ τῇ μὲν προαιρέσει γίνεται θεοκτόνος, τῷ δὲ ἄργῳ βιάπτεται τὰς μαιφόνους χεῖρας εἰς τὸ ἀθῶν αἷμα τοσοῦτων ἀκάκων νηπίων καὶ θηλαζόντων, καὶ πληροὶ θρήνων καὶ κλαυθμῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν περίχωρον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου λέγοντος. «Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς. Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶν» (1). Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ὁ νηπίος κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ παντέλειος κατὰ τὴν θεότητα, «ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (2), σώζεται ἀπὸ τῶν ἐπιβούλων τοῦ Ἡρώδου χειρῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἵνα λάμψῃ καὶ ἐκεῖ τὸ φῶς τῆς γνώσεως, καὶ λύσῃ τὸ σκότος τῆς εἰδωλολατρίας, καὶ πληρωθῇ καὶ ἐνταῦθα τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος. Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν μου» (3).

δ'. Ἀλλὰ δεῦτε, πᾶσα τάξις καὶ ἡλικία τῶν εὐσεβῶν, δεῦτε μεταβῶμεν τῷ πνεύματι εἰς Βηθλεὲμ τὴν πόλιν, ὅπου ὁ Χριστὸς καὶ βασιλεύς ἡμῶν γεννᾶται ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καὶ ἴδωμεν διὰ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως τὸ μέγα θαῦμα τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας. Σπεύσωμεν μετὰ τῶν ποιμένων, ἵνα ἴδωμεν τῇ διανοίᾳ τὸν γεννηθέντα σωτῆρα ἡμῶν, τὸν πρόξενον χαρᾶς καὶ ἀγαλιάσεως πάντων τῶν αἰώνων. Δοξά-

(1) Ἱερου. λα'. 15. 2) Κολοσ. 2'. 9. 3) Ματθ. 2'.

σωμεν τὸν Θεὸν μετὰ τῆς οὐρανίου στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων, λέγοντες μετ' αὐτῶν. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκί»· καὶ μετὰ τῶν θεοφιλῶν ἐκείνων μάγων προσκυνήσωμεν εὐσεβῶς τὸν ἐνανθρωπήσαντα βασιλέα τῶν ὄλων καὶ Κύριον, προσφέροντες ἐκ τῶν θησαυρῶν τῆς καρδίας ἡμῶν δῶρα ἐπάξια τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην, ἵνα οὕτως ἀξιωθῶμεν πρεπόντως καὶ θεαρέστως νὰ ἐορτάσωμεν καὶ πανηγυρίσωμεν τὴν θείαν καὶ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ κατὰ σάρκα γέννησιν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας.

ε'. Φιλάνθρωπε Θεὲ καὶ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ καταδεξάμενος ἐν σπηλαίῳ πενιχρῷ καὶ ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων ἀνακλιθῆναι βρέφος σπαργανούμενον διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρακαλοῦμεν πάντοτε καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, τὴν πίστιν ἡμῶν στηριξόν καὶ τὴν ἁγίαν σου Ἐκκλησίαν καλῶς διαφύλαξον ἀπὸ πάσης ἐπηρείας τῶν ἐπιβούλων· τὸν σεβαστὸν ἡμῶν ἀρχιερέα καὶ ποιμενάρχην, τὸν μιμητὴν σοῦ τοῦ καλοῦ ποιμένος, Βασιλείον, μετὰ τοῦ περὶ αὐτὸν ἱεροῦ κλήρου σκέπαζε ὑπὸ τὴν κραταιάν σου δεξιάν, καὶ χάρισαι αὐτῷ ζωὴν μακροχρόνιον καὶ ὑγείαν ἀμετάπτωτον· τοὺς τιμιωτάτους δημογέροντας καὶ προκρίτους, τοὺς κεντρικοὺς ἐπιτρόπους, τοὺς ἐφόρους καὶ συνδρομητὰς τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας ταύτης καὶ ἀπαξάπαντας τοὺς λοιποὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους λατρευτὰς σου τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας ταύτης, μικροὺς τε καὶ μεγάλους, νέους τε καὶ γέροντας, φώτιζε πρὸς πᾶν ἔργον καλόν

καὶ σωτήριον, καὶ εὐλόγει ἄνωθεν τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ναί, πανάγαθε Κύριε, ἐπάκουσον τῆς ταπεινῆς μου φωνῆς, καὶ ἐλέησον πάντας κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος πάσης ἀνάγκης ρυόμενος, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρμῶν. Ἀμήν.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΠΕΡΙΤΟΜΗΝ
ΤΟΥ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ
ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

« Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξανε καὶ ἐκραταιοῦτο
ἐ πνεύματι, καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπὶ αὐτό. »

(Λουκ. 6' 40)

α΄. Χαρίσσεα, πανιερώτατε δέσποτα καὶ λοιπὸν εὐσεβεῖς πλήρωμα, χαρίσσεα καὶ φαιδρὰ πάντοτε ἀνατέλλει ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ἢ παροῦσά ἡμέρα. Ὁ δημιουργὸς καὶ δεσπότης πάσης κτίσεως καὶ νομοδότης τοῦ Ἰσραὴλ λαδῶν δούλου μορρῆν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου δι' ἀρράστου γεννήσεως, πληροὶ τὰ τοῦ νόμου σήμερον βρέφος ὀκταήμερον, καὶ περιτέμνεται σαρκὶ ὁ παντέλειος Θεὸς Λόγος καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ αὐξάνει ὡς παιδίον κατὰ τὸ ἀνθρώπινον προκόπτων τῇ ἡλικίᾳ καὶ κραταιούμενος πνεύματι καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Ἀλλὰ πρὸς τῇ δεσποτικῇ ταύτῃ χάριτι καὶ δούλου πιστοῦ μνήμη φαιδρύνει λαμπρῶς τὸ αἰδέσιμον τῆς ἡμέρας, ἢ τοῦ μεγάλου καὶ οὐρανοράντορος Βασιλείου, οὗτινος ὁ φθόγγος τῆς σωτηρίου διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ἀπὸ Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διετράνωσε τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὰ δόγματα, ὡς ἱστὸν ἀράχνης διαλύων τῶν αἰρετικῶν τὰς φληναφίας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη πρὸς τούτοις χάρις φαιδρύνει τῆς ἡμέρας τὸ χαροποι-

όν, ἡ ἀρχὴ καὶ εἶσοδος νέου σωτηρίου τοῖς πιστοῖς ἔτους, καὶ ὁ ποιητὴς τῶν αἰώνων, ὁ καιροῦς καὶ χρόνους θέμενος ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, γενόμενος ἐν χρόνῳ ἄνθρωπος καὶ τῷ κοινῷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους νόμῳ ὑποκείμενος προκόπτει, τῇ ἡλικίᾳ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, καὶ εὐλογεῖ τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ παναγάθως.

β'. Τριπλῆ λοιπόν, ἀδελφοί, ἡ χάρις τῆς σημερινῆς ἡμέρας καὶ τριχῶς χαίρουσι καὶ ἀγάλλονται ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τῶν ὀρθοδόξων τὰ πλήθη, εἰ καὶ μία κατ' οὐσίαν ἐστὶν ἡ χάρις ἡ τοῦ Δεσπότητος Χριστοῦ καὶ Θεοῦ τῶν ὄλων, τοῦ δούλου μορφὴν ἐκουσίως φέρσαντος καὶ σαρκὶ νηπιάσαντος, ἵνα τὰ πάντα χαριτώσῃ τῇ χρηστότητι αὐτοῦ καὶ κηρύξῃ ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν, καὶ τοὺς πάντας ἀγιάσῃ, ὅσοι δεξάμενοι αὐτὸν διὰ τῆς πίστεως ἔλαβον παρ' αὐτοῦ ἐξουσίαν τοῦ γενέσθαι τέκνα Θεοῦ, προκόπτοντες, ὡς αὐτός, σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, καθὼς πρὸ ὀλίγου ἠκούσαμεν ἐν Εὐαγγελίοις περὶ αὐτοῦ. « Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις » (1). Ἐντεῦθεν δὲ, ἐκ τῆς δεσποτικῆς ταύτης χάριτος ἐνδυναμούμενος καὶ φωτιζόμενος παῖς ἔτι ὧν ἐπληροῦτο σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ καὶ ἀνεδείχθη τῷ ὄντι μέγας καὶ οὐρανοφάντωρ τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας διδάσκαλος καὶ φωστὴρ τῆς τρισηλίου θεότητος διαυγέστατος καὶ ὁ σήμερον πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου οἰκουμένης ἐπαξίως τῶν κατορθωμάτων καὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ βίου τιμώμενος μέγας Βασίλειος· ὅστις καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν μικρῶν παιδίων μετὰ χαρᾶς ἀφά-

(1) Λουκ. 6'. 52.

του ἐξυμνεῖται δι' ἁσμάτων εἰδικῶν ὡς ἀπὸ Καισαρείας ἐρχόμενος καὶ φέρων τὸ νέον ἔτος διὰ τῆς γεραρᾶς αὐτοῦ μνήμης, ἐξαιρέτου οὕτω τιμῆς καὶ χάριτος ἀξιωθεὶς παρὰ τοῦ σαρκὶ νηπιάσαντος Δεσπότητος τῶν ἀπάντων καὶ θαυμαστοῦ ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν, ἐκ τῆς δεσποτικῆς ταύτης χάριτος καὶ ἡ τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους εἶσοδος ἀντλοῦσα τὴν λαμπηδόνα πανταχοῦ εὐφρόσυνος καὶ χαραποῖα ἀνατέλλει τῷ πληρώματι τῶν πιστῶν μικρῶν τε καὶ μεγάλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες πάντες ἐκ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας εὐχονται πρὸς ἀλλήλους αἴσιον καὶ εὐτυχές τὸ νέον ἔτος καὶ παντοίων ἀγαθῶν πρόξενον τῇ ἀνθρωπότητι πρὸς δόξαν τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος τοῦ κόσμου.

γ'. Μεγάλῃ ὄντως ἡ ἀγαθότης τοῦ ἀγίου Θεοῦ πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. « Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, λέγει αὐτός ὁ δούλου μορφὴν ἀναλλοιώτως λαβὼν Κύριος ἡμῶν, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον » (1). Ἐκ τῆς μεγάλης καὶ ἀνερμηνεύτου ταύτης ἀγάπης κινούμενος ὁ πανάγαθος καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν χαρίσματα ἔδωρῆσατο ἡμῖν διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ αὐτοῦς τοὺς θρόνους τῆς θεϊκῆς αὐτοῦ δόξης ἐκουσίως καταλιπὼν καὶ μὴ ἐκστάς τῆς θεότητος, κατεδέξατο ὅπως ἐν σπηλαίῳ πενιχρῷ καὶ ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων ἀνακλιθῆ ὡς βρέφος ἀρτιγέννητον καὶ ὀκταήμερος ὑποστῆ τὴν νομικὴν τῆς σαρκὸς περιτομὴν, καὶ πᾶσαν

(1) Ἰωάν. γ' 16

ἀκολούθως πληρώσει δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ τοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπηθέντος γένους τῶν ἀνθρώπων, ἵνα ἀπολαύτωσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μακαριότητα διὰ τῆς πίστεως. « ἵνα, κατὰ τὸ γεγραμμένον, πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον » ἔθεν κηρύττει διαπρυσίως καὶ ὁ πρόδρομος καὶ βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου Ἰωάννης, λέγων. « Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ Υἱῷ οὐκ ἔσται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν » (1).

δ'. Δι' εἷλα ἄρα τὰ χαρίσματα ταῦτα, ἀδελφοί, εἴσα ὁ Θεὸς ἐδώρησατο ἡμῖν πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν, εἰ μὴ πίστιν εἰς τὸν σαρκωθέντα μονογενῆ αὐτοῦ Υἱὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐχομεν τὴν πίστιν ἀναγεννηθέντες διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς, ὅτι ὁ γῆς ἀσπόρως γεννηθεὶς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας Ἰησοῦς Χριστός καὶ σήμερον ὡς βρέφος ὀκταήμερον περιτεμνόμενος τὴν ἀκροβυστίαν τῆς σαρκὸς κατὰ τὸν νόμον Μωσείως, αὐτὸς ἐστὶν ὁ τῶν ἀγγέλων ποιητὴς καὶ πάσης κτίσεως δημιουργός. « Ἰησοῦς Χριστός γῆς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας· ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς » (2). Δείξομεν λοιπὸν τὴν πίστιν ἡμῶν λάμπουσαν ἐκ τῶν ἔργων ἡμῶν· δείξομεν ἔργα ἄξια τῆς πίστεως ἡμῶν, διάγοντες ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ θίον κόσμιον καὶ σωφρονα, καὶ νέοι καὶ γέροντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἱ πάντες ἀνανεούμενοι καὶ πλεονάζοντες ἐκάστοτε τῇ χάριτι καὶ ταῖς θεαρέστοις ἀρε-

(1) Ἰωάν. γ'. 36. (2) Ἑβρ. γ' 8 Κολοσ. 2' 9.

ταῖς κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ἡμέραν τῆς εἰσόδου νέου ἔτους, στολισμὸν φέροντες οὐχὶ τὸν μάταιον καλλωπισμὸν τοῦ σώματος κατὰ τοὺς ματαίους καὶ ὀλεθρίους συρμούς τῶν νεωτερισμῶν τοῦ λεγομένου πολιτισμοῦ καὶ τῆς κερδοσκοπίας, ἀλλὰ τὸν ἀδιάφορον καὶ θεάρεστον καλλωπισμὸν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς διὰ τῶν σωτηρίων ἀρετῶν τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης, τὸν μόνον ἀληθινὸν καὶ ἄξιον τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου στυλισμὸν, αὐξάνοντες τὴν κατὰ Χριστὸν αὐξήσιν καὶ κραταιούμενοι πνεύματι, προκόπτοντες ἕκαστοι σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, καὶ πλουτοῦντες ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς καὶ φιλανθρωποῖς καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐφ' ἡμᾶς ἡ χάρις Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ἀνεγεννήθημεν εἰς ζωὴν πνευματικὴν καὶ ἁγίαν διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος.

ε'. Ἀλλὰ, Θεῖον ἄνθρωπε Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἐπὶ σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀρχεκάκου καὶ ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ σαρκὶ περιτεμηθῆναι καταδεξάμενος, ὁ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου καταξιώσας ἡμᾶς τῆς εἰσόδου νέου σωτηρίου ἔτους, αὐτὸς ὡς πανάγαθος εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου καὶ ποιήσον τὸ τῇ σῇ χάριτι ἀρχόμενον νέον τοῦτο ἔτος ἡμῖν τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀπανταχοῦ γῆς πιστοῖς σου λατρευταῖς αἴσιον, εὐτυχές, ὑγιεινόν, εἰρηνικόν, καὶ παντοίων ἀγαθῶν πρόξενον. Τὴν ἁγίαν σου Ἐκκλησίαν, ἣν περιποιήσω διὰ τοῦ τιμίου σου αἵματος, τὴν ἀπὸ περάτων καὶ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης ὡς ἄμπελον εὐκληματοῦσαν καὶ εὐθηνούσαν τῇ εὐσεβείᾳ, στήριξον ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ τῆς πίστεως. Τοὺς πεπλανημέ-

νοὺς ἐπισυνάγαγε εἰς τὴν ἐνότητα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· Τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους φώτισον τῷ φωτὶ τῆς σῆς ἐπιγνώσεως· Τὴν νεότητα εὐλόγησον καὶ παιδαγωγῆσον τῷ φωτὶ τῆς σῆς χάριτος καὶ ἀληθείας. Τὸ γῆρας καὶ πᾶσαν ἡλικίαν περικράτησον ἐνισχύων τῇ πανσθενεὶ σου χάριτι ἐν τῇ δόξῃ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας. Τὸν πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα καὶ ποιμενάργην Ἰασίλειον μετὰ πάντος τοῦ περὶ αὐτὸν ἱεροῦ καὶ φιλοθέου κλήρου φώτιζε πάντοτε εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θέλημά σου τὸ ἀγαθὸν καὶ ἅγιον καὶ ποιμαίνειν τὸ λογικὸν σου ποίμνιον εἰς νομᾶς σωτηρίους, καὶ σκέπαζε ὑπὸ τὴν κραταιὰν σκέπην τῆς χάριτός σου χαριζόμενος αὐτῷ πάντα τὰ ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ λαοῦ σου αἰτήματα καὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. Τοὺς ἐντιμοτάτους δημογέροντας καὶ κεντρικοὺς ἐπιτρόπους, τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, τοὺς ἐφόρους καὶ συνδρομητὰς τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τοὺς ζηλωτὰς πάντος καλοῦ καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους λατρευτὰς σου τῆς πόλεως καὶ ἐπαρχίας ταύτης, σκέπε, φρούρει, φύλαττε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς χάριτός σου, καὶ ἀξιώσον πάντας τῆς ἐπουρανίου καὶ αἰδίου βασιλείας σου, ἐξιλεούμενος ταῖς ἐνθέρμοις ἰκεσίαις καὶ δεήσεσι τοῦ ἐν παύρησι παρισταμένου ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς σῆς μεγαλωσύνης οὐρανοφάντορος καὶ μεγάλου Βασιλείου, τοῦ μεγάλως σε δοξάσαντος ἐπὶ τῆς γῆς. Ναί, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπάκουσιν τῆς ταπεινῆς μου φωνῆς, καὶ ἐλέησον πάντας κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος. Ἀμήν.

Γ'

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καὶ
Βαπτιστὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ

“Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων
τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.”
(Ἰωάν. ἀ. 29. 34).

Δίκαιον, πανιερώτατε δέσποτα καὶ λοιπὸν εὐσεβῆς πλήρωμα, δίκαιον καὶ πρέπον εἶναι, ἀφ' οὗ γθὲς ὑμνολογήσαμεν καὶ ἐδοξάσαμεν θεοπρεπῶς τὸν ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθέντα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σωτήρα τοῦ κόσμου, νὰ τιμήσωμεν σήμερον μὲ τὰ προσήκοντα ἐγκώμια καὶ τὸν πιστὸν καὶ γνήσιον δοῦλον τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, τὸ ἐπισφράγισμα τῶν προφητῶν τῆς παλαιᾶς τοῦ Θεοῦ διαθήκης καὶ προοίμιον τῆς νέας, τὸν θεῖον πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν Ἰωάννην. Τοῦτου τὸ μεγαλεῖον ἄγγελος Κυρίου ἔτι πρὸ τῆς συλλήψεως προεῖπε λέγων, ὅτι ἔσται μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου⁽¹⁾· μέγας, διότι ἐν ᾧ οἱ πρὸ αὐτοῦ θεόπνευστοι προφῆται ἠξιώθησαν νὰ προφητεύσωσι μόνον περὶ τῆς μελλούσης ἐνανθρωπήσεως τοῦ προανάρχου Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, αὐτὸς ἠξιώθη νὰ γείνη πρόδρομος τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· μέγας, διότι ἠξιώθη νὰ βαπτίσῃ αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον ταπεινὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ

(1) Λουκ. ε. 16.

καὶ νὰ ἴδῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν εἴδει περιστερᾶς καταβαίνον ἐπ' αὐτόν· μέγας, διότι ἤξιώθη ν' ἀκούσῃ θείαν φωνὴν οὐρανῶθεν παρὰ τοῦ Πατρὸς, λέγουσαν, «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα»⁽¹⁾. μέγας, διότι ἤξιώθη νὰ κηρύξῃ μετάνοιαν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ νὰ δακτυλοδεικτῆσῃ αὐτόν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λέγων. Ἴδού ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μέλλων νὰ σηκώσῃ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ διὰ σταυρικοῦ θανάτου νὰ καταργήσῃ τὸν ἔχοντα τὸ κράτος τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας. Αὐτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ προεπηγγελμένος λυτρωτὴς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ καθαρίζων ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν. Οὗτος λοιπὸν ὁ μέγας καὶ θεῖος πρόδρομος καὶ βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου Ἰωάννης συγκαλεῖ σήμερον πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τῶν εὐσεβῶν τὰ συστήματα εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ δοξαζομένου ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ τούτου τὴν μνήμην καὶ τὰς θαυμασίας ἀρετὰς ἐκκληρώθη νὰ ἐγκωμιάσῃ καὶ ἐκθέσῃ πρὸς ὑμᾶς σήμερον ἐγώ. Ἀλλὰ πῶς δύναμαι ὁ μικρὸς ἐγὼ τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν νοῦν νὰ ἐγκωμιάσω αὐτόν μετὰ τὴν ἀσθενῆ μου γλῶσσαν, τὸν ὁποῖον αὐτὸ τὸ θεῖον στόμα τοῦ Κυρίου ἐξύμνησε κατ' ἀξίαν; Ναι, αὐτός ὁ καρδιογνώστης καὶ θεάνθρωπος Σωτὴρ ἡμῶν, ἀδελφοί, μαρτυρεῖ καὶ λέγει, ὅτι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἕως τότε ἀναρίθμητοι ἀνθρώποι ἐγεννήθησαν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔζησαν, καὶ πολλοὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρξε, μεγαλειότερος τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. «Μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προ-

(1) Ματθ. γ'. 17.

φήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστὶ⁽¹⁾, λέγει· καὶ ἐπειδὴ ἐμέλκε νὰ ᾔναι ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν τῶν προφητῶν ὁ μεγαλειότερος καὶ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου ὡς πρόδρομος, διὰ ταῦτα δὲν ὀνομάζεται πλέον ἄνθρωπος, ἀλλ' ἄγγελος ἐν τῇ ἁγίᾳ γραφῇ. «Ἴδού, λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Μαλαχίου, ἰδού ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου»⁽²⁾.

β'. Ἀλλὰ τί πρῶτον, ἀδελφοί, τί δεύτερον, ἢ τί τελευταῖον νὰ θαυμάσωμεν ἐκ τοῦ βίου τοῦ οὐρανοῦ τούτου ἀνθρώπου καὶ ἐπιγείου ἀγγέλου, τοῦ προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου; ὁ τρόπος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὸς καὶ ἄξιος τῆς μεγάλης καὶ θείας αὐτοῦ κλήσεως καὶ ἀποστολῆς, καὶ ὄλη αὐτοῦ ἡ ζωὴ ἁγία καὶ θαυμαστή καὶ πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Γονεῖς γηραλέοι καὶ ἄτεκνοι, ἀλλὰ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, συγγενεῖς τῆς κυρίας Θεοτόκου, ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτοὺς τέκνον, καὶ νὰ λύσῃ τὸ ὄνειδος τῆς ἀτεκνίας εἰς τὴν στείραν Ἐλισάβετ. Ἄγγελος Κυρίου μηνύει εἰς αὐτούς, ὅτι εἰσηκούσθη ἡ δέησις αὐτῶν, καὶ θὰ γεννήσωσιν υἱόν, ὅστις μέλλει νὰ ᾔναι χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις πολλῶν, καὶ μέγας ἐνώπιον Κυρίου· ἐτι ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐσκίρτησεν ἐν τῇ γαστρὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὅτε ἐπορεύθη πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῆς ἡ παρθένος Μαριάμ, φέρουσα ἐν γαστρὶ ὑπερφυῶς συλληφθέντα τὸν Κύριον τῆς δόξης καὶ ποιητὴν τοῦ παντός. Ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἦν ἡμέρα κοι-

(1) Λουκ. γ'. 26. (2) Μαλαχ. γ'. 1.

νῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς πάντας τοὺς δικαίους, ὅσοι μετὰ πόθου περιέμενον τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ὡς ἡμέραν προάγγελον τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου· ὅτε δὲ πάλιν ἠλικιώθη, δὲν ὠμοιάζεν εἰς τὴν διαγωγὴν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οὔτε ἔζη διὰ τὴν τρώγην καὶ τὴν πίνην καὶ τὴν ἀναπαύηται σωματικῶς τερπόμενος, καθὼς δυστυχῶς πολλοὶ τῶν χριστιανῶν ποιοῦσι τὴν σήμερον, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε φιλοτιμοῦνται τὴν ἐκπληρῶσαι τὰ χριστιανικὰ αὐτῶν χρέη πρὸς ἁγιασμόν τῆς ψυχῆς, περιμένουσι δὲ τὰς ἁγίας ἡμέρας τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἑορτῶν τῆς εὐσεβείας ἡμῶν οὐχὶ διὰ τὴν σχολάζωσιν ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς κερδοσκοπίας καὶ τῶν ματαίων σωματικῶν φροντίδων καὶ ἡδονῶν, καὶ τὴν δοξάζωσι τὸν πλάστην καὶ σωτῆρα Θεόν ἐν προσευχαῖς καὶ δοξολογίαις καὶ ἐν μελέτῃ τοῦ νόμου αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν διασκεδάζωσι σωματικῶς καὶ τὴν ἐπιιδῶνται ἔτι περισσότερο εἰς τὰ ἔργα τῆς πονηρίας μεθύοντες καὶ τραγωδοῦντες ἀσέμνως καὶ περιφερόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων, καὶ διάφορα ἄλλα ποιοῦντες ἄτοπα καὶ ἄνωστα εἰς ἀνθρώπους χριστιανούς, καὶ κάκιστον παράδειγμα δίδοντες εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄγνους καὶ ἀθῶους νέους, οἵτινες ἄλλα μανθάνομεν εἰς τὸ σχολεῖον ἐκ τῶν βιβλίων διδασκόμενοι, καὶ ἄλλα βλέπομεν τελούμενα ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπὸ τῶν ἠλικιωμένων· τὸ δὲ κάκιστον τούτων παράδειγμα ὀνητηριάζει τὰς ἀθῶας ἡμῶν ψυχὰς καὶ καταστρέφει ἐν ἡμῖν ὅσα καλὰ καὶ εὐσεβῆ μανθάνομεν εἰς τὸ σχολεῖον· ἐπειδὴ διὰ τὴν γείνωμεν ἡμεῖς οἱ παῖδες ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ κοινωνία ἢ συνιστάσα καὶ συντηροῦσα τὰ σχολεῖα, πῶς οὐκ ὀνηται καλοὶ καὶ εὐσεβεῖς, πρέπει αὐτὰ τὰ

μέλη τῆς κοινωνίας, ὡς ἄνθρωποι φρόνιμοι, νὰ ὑποστηρίζωσιν ἡμᾶς διὰ τοῦ καλοῦ παραδείγματος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς. Ἄλλ' οὗτοι δὲν συλλογίζονται ὅτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, εἰς τὴν ὁποίαν προσκαλεῖ ἡμᾶς ὁ Θεὸς διὰ τοῦ θεοῦ Βαπτιστοῦ, λέγοντος, «Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»· δὲν συλλογίζονται, λέγω, ὅτι ἡ θεία καὶ οὐράνιος αὐτῆ βασιλεία δὲν εἶναι βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη· οὔτε θέλουσι νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ἡ θεόδοτος ἡμῶν θρησκεία εἶναι θρησκεία ἀγιότητος καὶ πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ οὐχὶ ἡδονῆς σαρκικῆς καὶ τέρψεως, καὶ ἀπαιτεῖ νὰ ζῶσιν οἱ χριστιανοὶ ζῶν ἁγίαν καὶ σύμφωνον μετὰ τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καθὼς ἔζησαν ὅλοι οἱ ἅγιοι καὶ δίκαιοι ἄνθρωποι καὶ ὁ θεὸς βαπτιστῆς, καὶ ἠξιώθησαν οὕτω τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν εὐαρεστήσαντες τῷ Θεῷ.

γ'. Δὲν ὠμοιάζε λοιπὸν τοὺς τοιοῦτους παραλελυμένους ἀνθρώπους ὁ τῷ ὄντι ἅγιος καὶ δίκαιος χρηματίας, ὁ θεὸς πρόδρομος καὶ βαπτιστῆς τοῦ Κυρίου Ἰωάννης, ἀλλ' ἔζησε ζῶν ἁγγελικὴν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἶνον καὶ σίκερα οὐδέποτε ἐπιεν· ἱμάτια πολυτελῆ οὐδέποτε ἐνεδύθη, καὶ ἔζη ἐν διηνεκεῖ νηστεία καὶ προσευχῇ, πλήρης τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνδεδυμένος τρίγας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην, τρώγων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον καὶ πίνων ὕδωρ, ἔσον διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος. Οὕτω προφυλαχθεὶς ἀπὸ τῶν προσβολῶν τοῦ πονηροῦ καὶ διὰ τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς σωφροσύνης καταπαλαίσας τὸν ἀόρατον καὶ πολυμήχανον ἐχθρόν, κατὰ μὲν τὸ

σῶμα ἐγένετο ἰσχνός ὡς κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα ἰσχυρός καὶ δυνατός, τρεφόμενος διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διὰ ταῦτα ἀναδείκνυται προφήτης πάντων τῶν προφητῶν ὑπέρτερος καὶ ἁγιώτατος, πρόδρομος καὶ βαπτιστῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος Χριστοῦ, βλέπων τοὺς οὐρανοὺς σχιζομένους καὶ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ἐν εἰδεί περιστερᾶς καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν, ἀκούων τὴν θείαν φωνὴν τοῦ οὐρανοῦ Πατρός, λέγοντος· «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα.» Διὰ ταῦτα πλήρης θείου ζήλου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πλησίον ἐλέγχει μετὰ παρόρησίας τὴν παρανομίαν τοῦ βασιλέως Ἡρώδου, ἐν δὲ τῷ προσώπῳ τοῦ Ἡρώδου ἐλέγχει πάντοτε καὶ κατακρίνει ὅλους τοὺς παρανομοῦντας καὶ παραβαίνοντας τὰς ἀγίας καὶ ζωηφόρους ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ καλεῖ αὐτοὺς εἰς μετάνειαν. Διὰ ταῦτα προθύμως ὑπομένει καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, καὶ ὡς ἀληθῆς πρόδρομος τοῦ Σωτῆρος τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, προπορεύεται αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ἄδην, ἵνα κηρύξῃ εἰς τοὺς πρωτοπλάστους καὶ εἰς πάντας τοὺς προαπελθόντας, εἰς πάσας τὰς ἐκεῖ διὰ τὴν ἁμαρτίαν κατεχομένας ψυχάς, εὐαγγελιζόμενος τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν, ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς σωτηρίας καὶ ἀπαλλαγῆς αὐτῶν ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ πονηροῦ ἄρχοντος τοῦ σκότους, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ προσδοκώμενος λυτρωτῆς τοῦ κόσμου, καὶ ὅσον οὕτω ἔρχεται καὶ εἰς τὸν ἄδην, ἵνα συντρίψῃ τὰ δεσμὰ τοῦ ἄδου, καὶ λύσας πάντας τοὺς κατεχομένους ἐν αὐτοῖς μεταβιβάσῃ εἰς τὸν παράδεισον, τὴν αἰδίον μακαριότητα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὸν δὲ ἄρχοντα τοῦ ἄδου καὶ ἀρχη-

γὸν τῆς ἁμαρτίας διάβολον, δεσμεύσῃ δεσμοῖς ἀλύτοις εἰς τὸν αἰῶνα.

δ'. Τοιαύτη παρὰ Θεοῦ ἡ χάρις, ἀδελφοί, καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ σήμερον ἑορταζομένου μεγάλου προφήτου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Ποῖος ἄλλος ποτὲ ἀνθρώπος ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ τοιοῦτου μεγαλείου καὶ τοιαύτης δόξης; ἢ τίς ἄλλος μακαριώτερος αὐτοῦ ὑπάρχει; Ἄλλ' ὦ μακάριε Ἰωάννη, σύ, ὡς πρόδρομος καὶ βαπτιστῆς τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεγάλην ἔχεις παρόρησίαν πρὸς αὐτόν· σύ, ὡς ζήσας ζωὴν ἁγίαν καὶ ἐνάρετον καὶ ἐν νηστεία καὶ προσευχῇ ἀπονεκρώσας τὴν σάρκα, ὑπερέβης τοὺς ἔθρους τῆς φύσεως καὶ ἐχρημάτισας ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἐπίγειος ἄγγελος καὶ οὐράνιος ἀνθρώπος, καὶ ἐδόξασας τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματί σου καὶ ἐν τῷ πνεύματί σου· καὶ νῦν παριστάμενος τῷ θρόνῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ, μὴ ἐλλίπης πρεσβεύων πάντοτε τῷ ὑπὸ σοῦ βαπτισθέντι Σωτῆρι τοῦ κόσμου ἵνα στηρίξῃ ἀσάλευτον ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ τῆς πίστεως τὴν μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, καὶ διαφυλάττῃ πάντας τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ λατρευτὰς πάντοτε ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ καὶ διατηρῇ ἀνεπηρεάστους ἀπὸ πάσης προσβολῆς τοῦ ἀοράτου ἐχθροῦ καὶ πολεμίου τῆς ψυχικῆς σωτηρίας· ἡμᾶς δὲ τοὺς μικροὺς αὐτοῦ λατρευτὰς παιδαγωγῇ καὶ φωτίξῃ ἀνωθεν καὶ ἐνισχύῃ διὰ τῆς παντοδυναμίου αὐτοῦ χάριτος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ὁδηγῇ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ τῆς οὐρανοῦ μακαριότητος πρόξενον, διατηρῶν πάντοτε ἐν τῇ παιδικῇ ἀθωότητι τῆς καρδίας τῆς ὄντως ἀξίας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἄχρι γήρωσ βαθυτάτου,

ἔτι αὐτὸς εἶπεν. « Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία (κατὰ τὴν τῆς καρδίας ἀπλότητα καὶ ἀθωότητα), οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν »· καὶ πάλιν. « Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ ἀνάργῳ αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ζῶσασιν αὐτοῦ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δ'.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ

Εἰς τὴν Σταυρῶσιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ
καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

λεγόμενον ὑπὸ παιδῶν μαθητῶν

τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ.

« Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἄληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος ».

Ματθ. κζ'. 54.

α'. Τί τὸ θαῦμα τοῦτο, ὦ εὐσεβὲς πλήρωμα τῶν πιστῶν, τί τὸ παράδοξον καὶ καινοφανὲς τοῦτο θαῦμα, τὸ ὅποιον ἐτελέσθη ποτὲ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν; χιλιάδες χιλιάδων καὶ μυριάδες μυριάδων ἄνθρωποι ἀπέθανον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου καὶ ἐκάστοτε ἀποθνήσκουσιν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπὶ τῷ θανάτῳ τινὸς ἐξ αὐτῶν οὔτε πέτραι, οὔτε καταπετάσματα ναῶν σγίζονται εἰς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω, οὔτε ἥλιος σκοτιζέται, οὔτε ἡ γῆ σειέται, οὔτε νεκροὶ ἐγείρονται καὶ ἐξέρχονται ἐκ τῶν μνημείων, ἀλλ' ἕκαστος τῶν ζώντων πληροὶ τὸ κοινὸν χρέος τοῦ θανάτου χωρὶς παντελῶς νὰ διαταραχθῇ ἡ ὁρατὴ καὶ ἀόρατος φύσις· ἐπὶ δὲ τῷ σταυρικῷ θανάτῳ τοῦ Ἰησοῦ καὶ αὐτὴ ἡ ἄψυχος καὶ ἀναίσθητος κτίσις συμπάσχει καὶ συνταράττεται, καὶ μόνον τὸ ἀχάριστον γένος τῶν Ἰουδαίων μένει ἀπαθὲς, τὸ

καὶ ἀπαιτῆσαν τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ, καίτοι τριετίαν ὄλην ἀπήλασε τῶν ἀγαθοεργιῶν καὶ ἐθαύμαζε τὸ ὕψος τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, λέγον· «Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος» (α). Πόθεν ἄράγε καὶ διὰ τί ταῦτα πάντα, ἀδελφοί; διότι «ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος» καὶ δημιουργὸς τῆς ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθέντες ὡμολόγησαν ὁ συνετός ἐκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ στρατιῶται· ἢ δὲ ἀσύνητος καρδία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ τῶν Φαρισαίων καὶ γραμματέων ἐπωρώθη, ὡς προεῖπεν ὁ προφήτης Ἡσαίας (β), καὶ ἐσκοτίσθη ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ματαιοφροσύνης, ἵνα μὴ ἴδωσι καὶ πιστεῦσωσιν εἰς τὸ σωτήριον φῶς τῆς ἀληθείας. Ὅθεν καὶ ἐκραύγαζον λέγοντες πρὸς τὸν Πιλάτον. «Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν· κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν» (γ).

β'. Ἀλλὰ «ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος», ὁμολογοῦσιν οἱ εὐγνώμονες Ῥωμαῖοι στρατιῶται, καὶ Θεὸς παντοδύναμος, γενόμενος ταπεινὸς ἄνθρωπος ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς τυραννίας τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀνυψώσῃ αὐτόν εἰς τὴν ἀρχαίαν δόξαν καὶ τιμὴν τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος. «Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, λέγει, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔγῃ ζωὴν αἰώνιον» (δ). Πρὸς τοῦτον τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν καὶ προαιώνιον Λόγον, ἐξ ἄκρας τοῦ κόσμου ἀγάπης γενόμενον ἄνθρωπον ἀσφάστως, λέγει ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαίου. «Ἰδοὺ δέδωκά σε εἰς διαθήκην γενέους, εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου

α) Ἰω. 7'. 46. β) Ἠσ. 53'. 9. γ) Ἰω. 10'. 6, 7. δ) Ἰω. 1'. 16.

τῆς γῆς» (α). καὶ αὐτὸς ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον διὰ τῆς πίστεως, ὁ δούς εἰς τὸ γένος τῶν πιστῶν τὴν νέαν μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διαθήκην ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοιοῦτου καὶ τηλικούτου ὄντος τοῦ θαύματος τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, πῶς δύναμαι νὰ ἐξυμνήσω αὐτὸ ἐπαξίως ἐγὼ ὁ μικρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν νοῦν, ἢ νὰ εἰσδύσω εἰς τὰ βάθη τῶν μυστηρίων τῆς θείας φιλανθρωπίας τε καὶ σοφίας; πῶς ἄλλως εἰ μὴ διὰ τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νήπια χορηγεῖ ἡ πίστις εἰς τὸν ἐσταυρωμένον Σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ Κύριον τῆς δόξης; «Ἐξομολογοῦμαί σοι Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, λέγει προσευχόμενος πρὸς τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις» (β). διὰ τοῦτο καὶ ἐκ στόματος παιδῶν καὶ νηπίων θηλαζόντων καρτιζεται καὶ δέχεται ὕμνους καὶ δοξολογίας, κατὰ τὸ γεγραμμένον (γ).

γ'. «Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος». Ὁ θαῦμα θαυμάτων μέγιστον καὶ ἀνερμήνευτον τοῖς ἀνθρωπίνους λογισμοῖς. «Ὁ βάθος πλοῦτου, ἵνα εἶπω κατὰ τὸν οὐρανοβάμονα ἀπόστολον, ὁ βάθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ» (δ). Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ ταπεινὸς ἄνθρωπος, μὴ ἐκστάς τῆς ἑαυτοῦ θεότητος, ἐμπαίζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὑβρίζεται, ἠτιμάζεται, σταυροῦται ὡς εἰς τῶν κακούργων, ἀποθνήσκει ὡς ἄνθρωπος καὶ προσφέρεται θυσία ἱλαστήριος τῷ Θεῷ καὶ Πατρί· τίς νοῦς ἀνθρώπινος δύναται νὰ καταλάβῃ τοῦ θαύματος τὸ μέγεθος ἢ νὰ εἰσδύσῃ

α) Ἠσ. μθ'. β) Λουκ. ι. 21. γ) Ματθ. κβ. 15. δ) Ρωμ. ια' 33.

εις τὸ βάθος τοῦ μυστηρίου; Ἀλλὰ δεῦρο σύ, ὦ μεγαλοφρονότατε τῶν προφητῶν Ἡσαΐα, δεῦρο στῆθι μεθ' ἡμῶν ἐν πνεύματι, καὶ εἰπέ ἡμῖν σὺ αὐτός, πῶς καὶ διὰ ποῖον ὑψηλὸν καὶ θεῖον σκοπὸν ἔπαθεν ἐκουσίως ταῦτα πάντα ὁ υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς προαιώνιος, ὁ γενόμενος ἐπ' ἐσχάτων υἱὸς ἀνθρώπου καὶ Θεὸς μεθ' ἡμῶν. Λέγε, σὺ ὁ πρὸ ἑπτακοσίων ἤδη ἐνιαυτῶν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προϊδὼν τὰ σωτήρια πάθη τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος Χριστοῦ, ἵνα συνετισθῶσιν αἱ ἀσύνετοι καρδίαι τῶν σοφῶν τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ φωτισθῶσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας τοῦ οὕτως εὐδοκήσαντος ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. «Οὗτος, λέγει, τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακίῳ· αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάχισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεῖα εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν· τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτόν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν· καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ· ἐν τῇ ταπεινώσει ἢ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεάν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἶρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ζωὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον»(α). Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἀδελφοί, θεσπεσίως ἀναφωνεῖ ὁ μεγαλόφωνος Ἡσαΐας, οὐχὶ ὡς προφήτης προλέγων, ἀλλ' ὡσάν αὐτόπτης εὐαγγελιστῆς καὶ μάρτυρος κηρύττων εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν τὰ πάθη τοῦ

(α) Ἠσ. γ'. 1).

Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἅμα δὲ καὶ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν παθῶν τούτων τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δεινὰ καὶ φρικτὰ τὰ πάθη αὐτοῦ ταῦτα, ὅτι αἰτία αὐτῶν αἰτῶν ἀνθρώπων ἀμαρτίαι, τέλος δὲ καὶ σκοπὸς ἡ σωτηρία καὶ λύτρωσις τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς τυραννίας τοῦ διαβόλου· ὅστις εἶναι ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος, ἄρχων τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ αἰτίος τῆς ἀμαρτίας, ἕνεκα τῆς ὁποίας προῆλθεν ὁ θάνατος. Οὕτω λοιπὸν τῇ ἀνεξιχνίαστῳ θεῖᾳ βουλῇ καὶ εὐδοκίᾳ ἐκουσίως τὰ ἄτιμα ταῦτα πάθη καὶ τὸν σταυρικὸν θάνατον ὑπομείνας ὁ ἀναμάρτητος καὶ ζωῆς καὶ θανάτου Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς συνέτριψε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρωποκτόνου δράκοντος, δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων(α), καὶ διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου ἐσκόλευσε τοῦ ἄδου τὸ κράτος ἀναστὰς αὐτεξουσίως ἐκ νεκρῶν ὡς υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς παντοδύναμος, πάντας δὲ τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος συνταφέντας εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ συνεγείρει εἰς νέαν πνευματικὴν ζωὴν, καὶ ἀπεργάζεται αὐτοὺς διὰ τῆς πίστεως τέκνα Θεοῦ καὶ θεοὺς κατὰ χάριν καὶ μετόχους τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ μακαριότητος· «ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κηρύττει ὁ πρόδρομος καὶ βαπτιστῆς Ἰωάννης, ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν»(β).

δ'. Τοιαύτη, ἀδελφοί, ἡ δύναμις τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς πίστεως εἰς τὸν ἐσταυρωμένον Σωτῆρα τοῦ κόσμου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὸ σωτήριον κράτος τοῦ ὁποίου ὑπέταξαν τὴν οἰκουμένην δώδεκα ἄλιεις

(α) α'. Τιμ. β'. 6. (β) Ἰω. γ'. 36.

καὶ ἀγράμματοι ἀπόστολοι διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, μόνην βοήθειαν ἔχοντες τὴν Θεοθεν δύναμιν. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ὀρθοῦ λεγομένου λόγου καὶ σοφοὶ τοῦ κόσμου τούτου ἀπιστοῦσιν εἰς τὸν λόγον τοῦ σταυροῦ, καὶ θεωροῦσιν αὐτὸν μωρίαν, καίτοι αὐτοὶ ἐν τῇ κοσμικῇ αὐτῶν σοφίᾳ οὐδὲν σοφὸν καὶ ἄξιον τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως λέγουσι, καὶ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν(α), κατὰ τὸ γεγραμμένον. Ἄλλ' ὁ πανάγαθος καὶ πανοικτίρμων Θεὸς ἐν τῇ πανσοφίᾳ αὐτοῦ εὐδόκησε διὰ τῆς μωρίας τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος νὰ σώσῃ τοὺς πιστεύοντας(β). Ὅθεν ἀποφαίνεται ὁ τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος καὶ οὐρανοβάμων Παῦλος, λέγων· «ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτούσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν· ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί»(γ). Διὰ ταῦτα καὶ ψάλλει ἐκάστοτε ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ὑμνοῦσα τὴν δύναμιν τοῦ σταυροῦ καὶ λέγουσα. «Σταυρὸς ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης, σταυρὸς ἡ ωραιότης τῆς Ἐκκλησίας, σταυρὸς βασιλέων τὸ κραταίωμα, σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα, σταυρὸς ἀγγέλων ἡ δόξα καὶ τῶν δαιμόνων τὸ τραῦμα».

ε'. Ἄλλ' ὦ φιλόανθρωπε καὶ μακρόθυμε Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ καὶ Πατὴρ προαιώνιε καὶ Θεὲ παντοδύναμε, ὁμοούσιε καὶ συνάναρχε τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἀφράστως γενόμενος ἄνθρωπος καὶ σαρκί

(α) Ρωμ. α. 22. (β) α'. Κορ. α. 21. (γ) Λύτθ.

σταυρωθεὶς ἑκουσίως εὐδοκίᾳ τοῦ Πατρὸς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου, καὶ αὐτεξουσίως ἀναστὰς ἐνδόξως ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς καθίσας, καὶ πάλιν ἐρχόμενος μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, σύ, ὡς πανάγαθος καὶ πάντων βουλόμενος τὴν σωτηρίαν, φώτιζε καὶ ὁδήγει πάντας τοὺς ἀπανταχοῦ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους Χριστιανούς εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θέλημά σου τὸ ἀγαθὸν καὶ ἅγιον, καὶ διαφύλαττε αὐτοὺς ἀπὸ παντὸς ἐναντίου τοῦ πονηροῦ συναντήματος καὶ πειρασμοῦ. Σύναψον εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου καὶ τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους φώτισον τῷ φωτὶ τῆς σῆς ἀληθείας καὶ ἐπιγνώσεως. Τὸν πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα καὶ ποιμενάρχην Βασίλειον μετὰ παντὸς τοῦ περὶ αὐτὸν ἱεροῦ κληρου σκέπε ὑπὸ τὴν κραταίαν τῆς χάριτός σου σκέπην καὶ ἐνίσχυε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. Τοὺς τιμιωτάτους δημογέροντας καὶ κεντρικούς ἐπιτρόπους, τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, τοὺς ἐφόρους καὶ συνδρομητάς καὶ εὐεργέτας τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ ἅπαντα τὸν περιούσιον λαόν σου τῆς πόλεως ταύτης, διαφύλαττε ἀπὸ πάσης ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ, καὶ εὐλόγει τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. Τὴν πιστὴν νεολαίαν σου φώτιζε πάντοτε εἰς τὸ καλὸν τῷ φωτὶ τῆς χάριτός σου διατηρῶν ἐν τῇ ἀξίᾳ τῆς βασιλείας σου παιδικῇ ἀθωότητι ἄχρι γήρωσ βαθυτάτου, καὶ ἐλέησον πάντας κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος. Ναί, πανάγαθε Κύριε, ἐπάκουσον τῆς ταπεινῆς μου ρωνῆς, καὶ ἀξίωσον πάντας ἵνα φαιδρῶς καὶ γηθοσύνως πανηγυρίσωμεν καὶ τὴν ἐνδοξὸν σου ἐκ

νεκρῶν ἀνάστασιν, τὸ πάσχα τὸ μέγα καὶ ἱερώτατον,
καὶ συμβασιλεύσωμέν σοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῇ ἄνω
Ἱερουσαλήμ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, εἰς πάντας
τοὺς αἰῶνας. Ἄμην.

S. S. MANOGLIO
NEGARDO